

Céline'in cüretkâr ve sarsıcı dili, 'Taksitle Ölüm'de girdiği yeni bir anlatım yolu diye açıklanabileceği gibi bir iç döküm biçiminde de yorumlanabilir

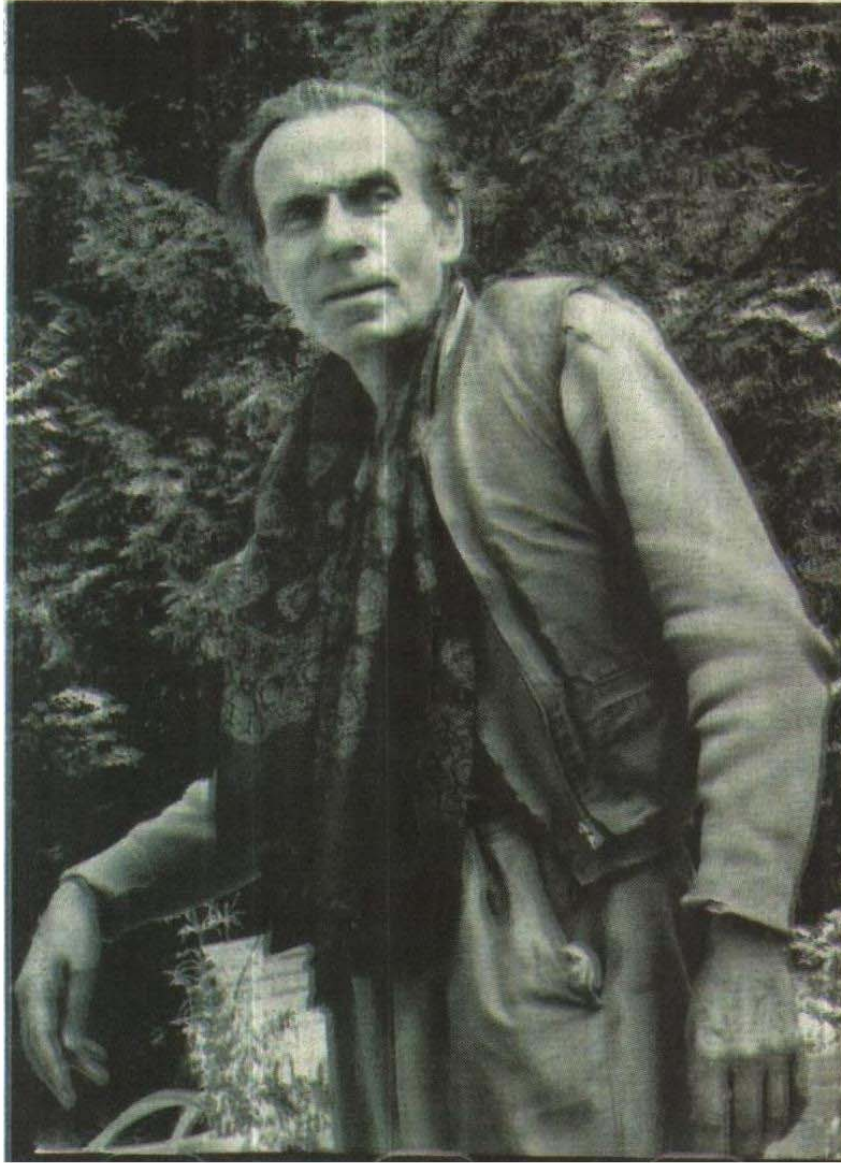
Deniz Yılmaz

Politik anlamda epey tartışıl-
sa da edebi kimliği üzere-
rinde -en azından bugün-
herhangi bir kuşku bulunmayan
Céline; döneminin, yeni biçimler
denemeyi seven ve anlatımını
zenginleştiren cesur bir yazardı.

Céline'in ikinci romanı 'Taksitle Ölüm', bahsi geçen zenginliği ve cesareti barındırmasına rağmen, yayımlandığı 1936'da, zamanın eleştirmenleri tarafından sert tepkilerle karşılanmış ancak daha sonra Céline'in hakkı teslim edilmiştir.

'Taksitle Ölüm'ün gürültü ko-
parmasının nedeni, sadece yazarın
politik duruşu değil elbette.
Nazilere yaklaşan ve Fransa'nın
Almanlar tarafından işgalini sa-
vunan Céline, 1930'ların ikinci
yarısında yayımlanan kitabında,
bir önceki romanı 'Gecenin So-
nuna Yolculuk'tan daha cüretkâr
ve daha pornografik satırlar kale-
me alarak yakası açılmadık işlere
girmişti. Üstelik savaşa tutuş-

Céline'in başyapıtı

Louis-Ferdinand Céline

Ölümün uçları

mak üzere olan Avrupa, bunun
provasını İspanya İç Savaşı'nda
yapıyordu ve çoğu insanın aklı ya-
tak odasından başka yerdeydi.

Céline, sokak dilinin önemli
bir parçası olan argoyu 'Taksit-
le Ölüm'ün satırlarının büyük

bölümünde kullanırken roman
dilinin sınırlarını zorluyor. Bi-
linçaltından bilinçdışına kayan
anlatımıyla yazar, kolay olma-
yan ölümün uçlarında geziniyor
kitapta.

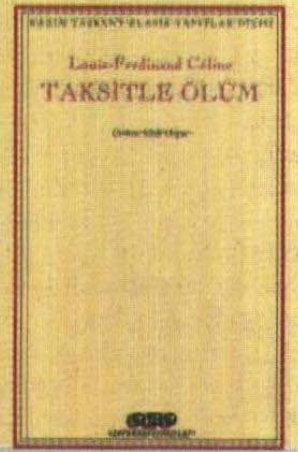
Yaşamından kimi parçalar
taşıyan metin; yazarın çocuk-
luğundan anne ve babasına
bakışına, olgunluk döneminde
kendisini etkileyen ölümler ile
tanık olduğu ilişkilere kadar
pek çok noktaya dokunuyor.
Bunlara Céline'in kurgusu da
eklenince hakikatlerle ve kari-
katürize kurmacayla örülü bir
roman çıkıyor ortaya. Başka bir
deyişle yazar, sözcük oyunlarıyla
okuru kışkırtıyor.

Céline'in, romanda yarat-
tığı kaotik evren; bazen bir
karnaval andırırken bazen
de pornografiye çalıyor. Yani
karmaşa tasviriyle Céline, hem
1930'ların Avrupası'nı hem de
yalpalayan özneyi betimliyor.

Kitabın karanlıkta debelenen
karakterlerini ölümün ciddiyetiyle
yüzleştiren Céline, işin içine
hayal gücünü katıyor ve bu, oku-
ru bazen düşündürten bazen de
güldüren bir anlatıma evriliyor.

Bir tükeniş çözümlemesi

Yazar, 'Taksitle Ölüm'de bir
bakıma çözümleme yapıyor:
O yıllarda henüz ete kemiğe
bürünen psikanaliz, kitapta
kendisini fazlasıyla hissettiri-
yor. Céline'in, baba-anne-oğul

TAKSİTLE ÖLÜM
Louis-Ferdinand Céline
Çeviri: Simlâ Ongan
YKY, 2017

ilişkinin derinine indiği anlar-
da bir başka Freud'la karşılaş-
ıyor okur.

Céline'in dil ve anlatım-
la yarattığı hezeyanlar, açık
seçiklik ve zaman zaman baş
gösteren şiddet eğilimi; 'Tak-
sitle Ölüm'ün, yazarın hayatı
ve dönüşümüyle beraber ele
alınmasına neden oluyor. Tü-
keniş karşı başkaldırı şeklinde
okunabilecek bu satırlar, tüke-
nişin veya kendini tüketişin bir
yansıması olarak da nitelenebi-
lir pekâlâ.

Céline'in cüretkâr ve sarsıcı
dili, 'Taksitle Ölüm'de girdiği
yeni bir anlatım yolu diye açık-
lanabileceği gibi bir iç döküm
biçiminde de yorumlanabilir.
Tüm bu ikircikli hâlleri bir ke-
nara koyan büyük çoğunluk,
romanın Céline'in başyapıtı ol-
duğunu söylüyor bugün. Dola-
yısıyla kitap, öncelikle buradan
bakarak okunmalı.